

บทบาททางการเมืองของ พลเรือตรี ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์
(พ.ศ. ๒๔๓๔-๒๔๕๐)

นางสาว บุณฑริกา บุรณะบุตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประวัติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๓๔

ISBN 974-578-970-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017442

I1031308A

THE POLITICAL ROLE OF REAR ADMIRAL THAWAN THAMRONG - NAWASAWAT

(1932 - 1947)

Miss Boontarika Bouranabutra

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of History

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-970-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาททางการเมืองของ พล.ร.ต. ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์
(พ.ศ. 2475 - 2490)

โดย นางสาว บุณทริกา บุรณะบุตร

ภาควิชา ประวัติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวดี ธนประสิทธิ์พัฒนา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

ผ. วิชา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรราชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

วิชา ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. ปิยนาก บูณาค)

วิชา อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวดี ธนประสิทธิ์พัฒนา)

วิชา กรรมการ
(ศาสตราจารย์ วิลาสวงศ์ พงศ์บุตร)

วิชา กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรางค์ศรี ตันเสียงสม)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

บุษกริกา บุระบุตร : บทบาททางการเมืองของพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์
(พ.ศ. 2475 - 2490) (THE POLITICAL ROLE OF REAR ADMIRAL THAWAN
THAMRONG-NAWASAWAT) (1932-1947) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร. ลู่วดี ธนประสิทธิ์วัฒนา,
239 หน้า. ISBN 974-578-970-6

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งที่จะศึกษาบทบาททางการเมืองของพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ซึ่งเป็น
บุคคลผู้หนึ่ง ในคณะราษฎร เมื่อการปฏิวัติวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 และต่อมาได้ดำรงตำแหน่งนายก-
รัฐมนตรีของไทยระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2489 ถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2490

ผลการศึกษาได้พบว่าพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญเพราะเป็นผู้มีความ
รอบรู้ ความสามารถ มีลักษณะประณีประนอม จึงทำให้เป็นที่ยอมรับของคณะราษฎรและฝ่ายอื่น ๆ คุณลักษณะ
ดังกล่าว ฐานะที่เป็นหัวหน้าพรรคแนวรัฐธรรมนูญและจากสถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้นทำให้พลเรือตรี
ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ได้รับการสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่กระนั้นปัญหาทางเศรษฐกิจ
การเมืองหลังสงครามโลกครั้งที่สองและปัญหาจากการฉ้อฉลวรรคตซึ่งเกิดขึ้นในสมัยรัฐบาลชุดก่อนเป็นสิ่งที่รัฐบาล
ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ คณะรัฐประหาร พ.ศ. 2490 จึงได้นำปัญหาเหล่านี้มาเป็นข้ออ้างในการก่อรัฐประหาร
ล้มอำนาจของรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ลง

ภาควิชา ประวัติศาสตร์
สาขาวิชา ประวัติศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อผู้สมัคร บุษกริกา บุระบุตร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ๕๖๗ อ.ประสิทธิ์วัฒนา

พิมพ์ที่ศูนย์ฉบับที่วิทยาลัยอิมมานูเอลภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

BOONTARIKA BOURANABUTRA : THE POLITICAL ROLE OF REAR ADMIRAL THAWAN THAMRONG-NAWASAWAT (1932-1947). THESIS ADVISOR : ASSO.SUWADEE THANAPRASITPATTANA, 239 pp.

This thesis studies the political role of Rear Admiral Thawan Thamrong-Nawasawat, one of the leading figures in the People's Party which staged the 24 June 1932 revolution. He later became Thailand's prime minister between August 1946 and November 1947.

Rear Admiral Thawan Thamrong-Nawasawat played an important role in politics on account of his personal capability, versatility, and ability to compromise, making him acceptable to the People's Party as well as to other groups in Thai politics. His leadership of the Naew Rattha Thammanoon Party and the political situation at that time gave him the necessary support to become prime minister. But the post-war political-economic crisis and the consequence of King Ananda Mahidol's death during the previous government combined to cause a coup d'etat in 1947 which toppled Rear Admiral Thawan Thamrong-Nawasawat's government from power.

ภาควิชา ประวัติศาสตร์
สาขาวิชา ประวัติศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต บุญทวีภกา บูรณะบุตร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา วิชาญ อ. ป. ห. ส.

กิตติกรรมประกาศ

คุณค่าและความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอมอบแก่ "พ่อและแม่" บุพการี ผู้ให้ทั้งกำลังใจ กำลังกาย และทุนทรัพย์ มาตลอดชีวิตของผู้เขียน หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะมีประโยชน์อยู่บ้าง ผู้เขียนขอมอบประโยชน์ดังกล่าวแก่พ่อและแม่เป็นสำคัญ

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สวดี ธนประสิทธิ์พัฒนา ที่กรุณาสละ เวลาช่วยเหลือ และควบคุมการทำงานด้วยความเอาใจใส่ รวมทั้งได้ให้คำแนะนำที่มีคุณค่า ในการเพิ่มเติมกำลังใจ และกำลังสติปัญญาของผู้เขียนเสมอมา

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. ปิยนาด บุณาค ศาสตราจารย์ วิชาสวงศ์ พงศบุตร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สว่างศรี ตันเสียงสม ที่กรุณา^{กรรมกร}รับ เป็นสอบวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณ อาจารย์ ดร. อธิวัฒน์ ป้อมเพชร ที่กรุณาแปลบทคัดย่อ ได้อย่างสละสลวย

ความปรารถนาดี และความช่วยเหลือที่พี่เจตน์มอบให้แก่ผู้เขียน เป็นส่วนสำคัญ ที่ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลง ผู้เขียนขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย และขอขอบคุณ พี่น้องคนอื่น ๆ ได้แก่ พี่เอก พี่อุ๊ด พี่ข้าว เอ็ด อ้อย อัย และ นก ที่ได้ให้ข้อคิดเห็น ที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งน้ำใจไมตรีที่มีต่อผู้เขียน

ขอกราบขอบพระคุณ "น้ำใหญ่ ส.ท.ร." ผู้เปรียบเสมือนแม่คนที่สองของผู้เขียน และ "คุณยาย" ที่ให้ความรัก ความเมตตา ตลอดจนทุนทรัพย์ โดยมีได้หวังสิ่งใดตอบแทน นอกเหนือไปจากความสำเร็จของหลานสาวคนนี้ ขอขอบคุณในความห่วงใย ความเอาใจ ใส และความช่วยเหลือนานาประการ ที่ได้รับจากน้องน้ำเพชร และ น้องกฤษณ์ รวมถึงญาติทุกคน ในสายตระกูล "บุรณะบุตร" และ "ปลื้มอารมณ์"

ขอขอบคุณความเอื้อเฟื้อ และความเอาใจช่วยของ อ. โยธิน พี่อ้วน อ. วรรณ อ. สุวิทย์ พี่สุรีย์ และ โอ ที่มีต่อผู้เขียนเสมอมา

ความรัก ความห่วงใย การให้กำลังใจจากทุกๆท่าน เป็นสิ่งที่ผู้เขียนจะขอจดจำรำลึกด้วยความรู้สึกขอบคุณอย่างลึกซึ้งเช่นนี้ ตราบนานเท่านั้น

น้ำผึ้ง

วันอังคาร ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๗ ปีมะแม ตรีกศก จ.ศ. ๑๓๕๓

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
บทที่ ๒ ประวัติและการเข้ามามีบทบาททางการเมืองระหว่าง พ.ศ. ๒๔๓๔-๒๔๘๓.....	๔
๒.๑ ชีวิตประวัติ การศึกษา และหน้าที่ราชการ.....	๔
๒.๒ การเข้าร่วมกับคณะราษฎร.....	๑๑
๒.๓ บทบาทในการรัฐประหาร ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๖.....	๑๖
๒.๔ บทบาทในสมัยรัฐบาล พ.อ. พระยาพหลพลพยุหเสนา.....	๒๒
๒.๔.๑ กองทัพเรือกับการปราบกบฏบวรเดช.....	๒๒
๒.๔.๒ บทบาทต่อกรณีพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ สละราชสมบัติ.....	๒๓
๒.๕ บทบาทในคณะรัฐบาล พ.อ. หลวงพิบูลสงคราม.....	๓๔
๒.๕.๑ บทบาทในการกวาดล้างศัตรูทางการเมือง พ.ศ. ๒๔๘๑.....	๓๓
๒.๕.๒ บทบาทเกี่ยวกับนโยบายสร้างชาติ.....	๔๒
๒.๕.๓ บทบาทในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ.....	๔๘
บทที่ ๓ บทบาททางการเมืองของพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ สมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒.....	๕๕
๓.๑ สภาพการณ์ทางการเมืองก่อนรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์.....	๖๐
๓.๑.๑ รัฐบาลพลเรือนก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๘๕.....	๖๐
๓.๑.๒ ความขัดแย้งของผู้นำพลเรือนหลังการใช้รัฐธรรมนูญ.....	๖๓
๓.๒ ปัจจัยในการขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี.....	๘๐
๓.๓ บทบาทของนายกรัฐมนตรี พลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์.....	๘๔
๓.๓.๑ การให้เสรีภาพแก่หนังสือพิมพ์.....	๘๓
๓.๓.๒ การดำเนินนโยบายต่างประเทศ.....	๘๕
๓.๓.๓ การแก้ปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศ.....	๑๐๑
๓.๓.๔ ปัญหาการเมืองของรัฐบาล.....	๑๓๑

บทที่ ๔	การสิ้นสุดบทบาททางการเมืองของพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์.....	๑๕๖
๔.๑	ความขัดแย้งในหมู่ผู้นำรัฐบาล.....	๑๕๖
๔.๒	กระแสที่ต่อต้านรัฐบาล พล.ร.ต.ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์.....	๑๖๓
๔.๒.๑	พรรคประชาธิปัตย์.....	๑๖๓
๔.๒.๒	กลุ่มทหารบก.....	๑๗๐
๔.๓	รัฐประหาร ๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๘๐.....	๑๗๕
๔.๓.๑	คณะรัฐประหาร.....	๑๗๕
๔.๓.๒	ปฏิกริยาทางฝ่ายรัฐบาล พล.ร.ต.ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์.....	๑๘๔
๔.๓.๓	การยึดอำนาจของคณะรัฐประหาร.....	๑๘๐
๔.๔	ความพยายามต้านรัฐประหารของ พล.ร.ต.ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์.....	๑๙๓
บทที่ ๕	บทสรุป.....	๑๙๘
	บรรณานุกรม.....	๒๐๑
	ภาคผนวก.....	๒๑๔
	ประวัติผู้เขียน.....	๒๓๕

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงที่หน้าที่เพาะปลูก เสียหาย เกือบเกี่ยว และผลผลิตต่อไร่.....	๑๐๓
๒	แสดงมูลค่าข้าวที่ส่งออกและราคาต่อหน่วย.....	๑๐๔
๓	แสดงการกำหนดราคาสูงสุดของข้าวสาร พ.ศ.๒๔๘๕.....	๑๐๘
๔	แสดงปริมาณแฉางและมูลค่าการส่งออก.....	๑๑๐
๕	แสดงมูลค่าเครื่องจักรที่นำเข้าประเทศ พ.ศ.๒๔๘๔-๒๔๘๘.....	๑๑๓
๖	แสดงดัชนีราคาขายส่งหมวดเครื่องอุปโภคบริโภค พ.ศ.๒๔๘๔-๒๔๘๗.....	๑๑๔
๗	แสดงดัชนีค่าครองชีพและอำนาจการซื้อของเงินบาท พ.ศ.๒๔๘๔-๒๔๘๘.....	๑๒๑
๘	แสดงราคาทองคำที่รัฐบาลขายทั้ง ๘ ครั้ง เปรียบเทียบกับราคาตลาด.....	๑๒๔
๙	แสดงตัวเลขทหารที่ถูปลดประจำการระหว่าง พ.ศ.๒๔๘๘-๒๔๙๐.....	๑๓๒